

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
КОМАНДУВАННЯ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ
Вулиця Дегтярівська, 19, м. Київ, 04119 Тел.: (044) 271-11-81 Факс: (044) 271-11-81
E-mail: call.ksv@post.mil.gov.ua, сайт mil.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 22991037

від 15.02.2025 р. № 166/24/413791 на № Б/Н від 15.01.2025

Дереку БРЕТТУ
Головному редактору щорічного звіту
Європейського бюро сумлінної відмови
від військової служби
вул. Ван Елевік, Брюссель, 1050, Бельгія
Ebc-report@ebco-beoc.org

Шановний пане Дерек!

В управлінні персоналу штабу Командування Сухопутних військ Збройних Сил України за дорученням та в межах компетенції опрацьовано Ваш запит на отримання інформації щодо кола питань, вказаних у ньому.

За результатами опрацювання повідомляється, що відповідно до частини другої статті 19 Конституції України, органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачений Конституцією та законами України.

Принагідно повідомляється, що порушенні в запиті питання врегульовані приписами Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу", постанови Кабінету Міністрів України "Про затвердження нормативно-правових актів щодо застосування Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу" від 10.11.1999 № 2066, Закону України "Про військовий обов'язок і військову службу", Положення про проходження громадянами України військової служби у Збройних Силах України, затвердженого Указом Президента України від 10.12.2008 № 1153/2008.

Окрім цього частина питань, вказаних у Вашому запиті не належить до компетенції управління персоналу штабу Командування Сухопутних військ збройних Сил України. Окрема запитувана інформація щодо кількісних і якісних показників належить до інформації з обмеженим доступом. Також шкода для інтересів Національної безпеки України в разі її розповсюдження значно перевищує суспільний інтерес в її отриманні.

Водночас в порядку інформування варто зауважити, що правове регулювання відносин між державою і громадянами України у зв'язку з виконанням ними конституційного обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України, а також загальні засади

проходження в Україні військової служби визначено Законом України “Про військовий обов’язок і військову службу”.

Згідно з Указами Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 “Про введення воєнного стану в Україні” (зі змінами) та від 24.02.2022 № 65/2022 “Про загальну мобілізацію”, в Україні діє воєнний стан та проводяться заходи загальної мобілізації.

Призов на військову службу під час мобілізації, на особливий період, проводиться у відповідності до положень Конституції України, Законів України, Указів Президента України, постанов Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України, інших нормативно-правових актів, тощо.

Також повідомляємо, що обов’язки громадян України під час проведення заходів загальної мобілізації зазначені у статті 22 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію”.

Кабінетом Міністрів України постановою від 16.05.2024 № 560 було затверджено Порядок проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Відповідно до статті 68 Конституції України, кожен зобов’язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

Варто також зазначити, що відповідно до положень статті 35 Конституції України кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої.

Тим самим стаття передбачає, що здійснення цього права може бути обмежено законодавством лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров’я і моральності населення або прав і свобод інших людей. Також цією статтею вказано, що ніхто не може бути увільнений від своїх обов’язків перед державою або відмовитись від виконання законів за мотивами релігійних переконань.

Вимога осіб, щодо заміни виконання військового обов’язку через релігійні переконання на альтернативно (невійськовою) службою не відповідає положенням статті 1 Закону України “Про альтернативну (невійськову) службу” оскільки зазначений вид служби запроваджується лише замість проходження строкової служби і має на меті виконання обов’язку перед суспільством. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав громадян на проходження альтернативної служби. Статтею 23 Закону України “Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію” не передбачено, як підставу для звільнення від призову на військову службу під час мобілізації, релігійні переконання громадян.

Слід відмітити, що альтернативна служба, а саме її застосування, є заміщенням проходження строкової військової служби в мирний час, заміна військової служби альтернативною (невійськовою) під час дії воєнного стану українським законодавством не передбачена.

Разом з тим, враховуючи неодноразові звернення стосовно громадян України, як відповідно до своїх релігійних переконань не можуть брати до рук

зброю Державній службі України з етнополітики та свободи совісті (далі - ДЕСС) Кабінетом Міністрів України було доручено організувати роботу групи для опрацювання питань щодо розроблення окремого нормативно-правового акту з метою приведення Закону України "Про альтернативну (невійськову) службу" до вимог статті 35 Конституції України стосовно виконання військового обов'язку військовозобов'язаними у військовий час, якщо це суперечить їх релігійним переконанням. Така робоча група ДЕСС створена, до її складу залучені спеціалісти Міністерства оборони України, Секретаріату Уповноваженого верховної Ради України з прав людини, Міністерства юстиції України, Міністерства економіки України, Міністерства соціальної політики України, Міністерства розвитку громад та території України, Міністерства охорони здоров'я України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України.

На даний час ідуть консультації та опрацювання законодавчих пропозицій щодо проходження альтернативної (невійськової) служби під час воєнного стану, на особливий період.

На підставі вищевикладеного, слід зазначити наступне.

В Україні діє призов на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Частка осіб, які вступають на військову службу за контрактом серед військовозобов'язаних визначається Міністерством оборони України.

Обов'язки резервістів та порядок призову на службу в запасі регулюються Законом України "Про військовий обов'язок і військову службу".

Статистичні дані щодо кількості осіб, притягнутих до відповідальності за ухилення від служби та випадки сумлінної відмови обробляються відповідними правоохоронними органами та судами.

Щодо обов'язковості відвідування військових презентацій у навчальних закладах – це не є загальнообов'язковим, і залежить від освітньої програми.

Доступ Збройних Сил України до персональних даних учнів та студентів регулюється законодавством про захист персональних даних.

Програми військових навчальних закладів для осіб до 18 років є можливими, але не обов'язковими.

Залучення військових до викладання у школах можливе у рамках військово-патріотичного виховання.

Стимули для вступу на військову службу включають матеріальні виплати, пільги, кар'єрні перспективи.

Мінімальний вік для контрактної служби – 18 років. Мінімальний вік для призову – 18 років.

Тривалість військової служби визначається відповідно до категорії служби, зокрема: за призовом під час мобілізації – до завершення особливого періоду; за контрактом – строк визначається відповідно до підписаного контракту.

Відповідальність за ухилення від військової служби передбачена Кримінальним кодексом України, зокрема: стаття 335 – ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу; стаття 336 – ухилення від призову на військову службу під час мобілізації,

на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період.

Право на подання заяви про сумлінну відмову регулюється національним законодавством, розгляд заяв здійснюють компетентні органи.

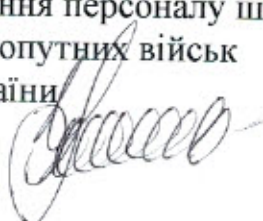
Законодавчі положення щодо звільнення від військової служби сумлінних відмовників передбачають можливість проходження альтернативної (невійськової) служби відповідно до законодавства України.

Водночас, альтернативна служба під час дії воєнного стану законодавством не передбачена. Сумлінні відмовники не звільняються від військового обов'язку під час мобілізації. Ухилення від військової служби карається, у тому числі, кримінальною відповідальністю. Наразі розглядається питання внесення змін до законодавства щодо альтернативної служби у воєнний час.

Якщо Вам потрібна додаткова інформація, Ви можете звернутися до Державної служби України з етнополітики та свободи совісті.

З повагою

Начальник управління персоналу штабу
Командування Сухопутних військ
Збройних Сил України
полковник

Микола КАЧАНЕНКО